

یادداشت
O P I N I O N

احمد مسلمی

رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی
متخصصان تجهیزات پزشکی کشور

دغدغه‌های ریزو درشت در مسیر تولید تجهیزات پزشکی

گردش مالی سالیانه بازار تجهیزات پزشکی جهان حدود ۴۵۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود که گردش مالی این صنعت در کشور ما حدود دو نیم میلیارد دلار است. صنعت تولید تجهیزات پزشکی ایران در صورت حمایت شدن، از قابلیت بسیار بالایی برای توسعه صادرات برخوردار است و می‌تواند سهم زیادی در افزایش آمار صادرات ایران داشته باشد. صادرات تجهیزات پزشکی ایران حدود ۲۴ میلیون دلار است که این آمار صادرات می‌تواند در صورت رفع برخی مشکلات این صنعت، افزایش چشمگیری داشته باشد. یکی از عمده مشکلات این است که خود دولت، هم به‌عنوان بزرگ‌ترین خریدار تجهیزات پزشکی ایران شناخته می‌شود و هم مجوز تولید تجهیزات پزشکی اعطا می‌کند و در عین حال وظیفه نظارت بر فعالان این صنعت را هم برعهده دارد. هر بار هم شاهد هستیم که متولی صنعت تجهیزات پزشکی تغییر پیدا می‌کند که همه این‌ها به صنعت تولید تجهیزات پزشکی ایران آسیب می‌زند. یکی دیگر از مشکلات عمده صنعت تولید تجهیزات پزشکی، واردات محصولات بی‌کیفیت به داخل کشور است، حتی برخی از این تجهیزات وارداتی بی‌کیفیت را به اسم تولید داخلی جا می‌زنند و فقط بر چسب آن را عوض می‌کنند که این گونه رفتارها موجب بی‌اعتمادی مصرف‌کننده می‌شود. این اتفاق‌ها به ضرر تولیدکنندگانی تمام می‌شود که سالم کار می‌کنند و به دنبال تولید تجهیزات پزشکی با کیفیت در داخل کشور هستند. از سوی دیگر، بحث قاچاق تجهیزات پزشکی نیز مشکل دیگر این صنعت بزرگ است؛ طوری که می‌توان گفت در برخی مراکز پزشکی، دندان پزشکی، آزمایشگاهی و کلینیک‌های خصوصی از تجهیزات قاچاق و غیرمجاز استفاده می‌شود که همین موضوع علاوه بر ضررهای اقتصادی فراوانی که به دنبال دارد، به سلامت بیمار هم آسیب جدی می‌زند. همچنین مشکل نبود مسئول فنی برای استفاده از تجهیزات پزشکی مستقر در بسیاری از بیمارستان‌ها چالش دیگری است که سلامت بیماران را تهدید می‌کند. همان طور که همه حوز‌های پزشکی دارای مسئول فنی هستند، در بحث مهم استفاده از تجهیزات پزشکی نیز باید مسئول فنی در بیمارستان‌ها فعالیت کنند تا کیفیت تجهیزات پزشکی استفاده‌شده را تایید کند. این اتفاق موجب می‌شود که مشکلی در حوزه تجهیزات پزشکی برای سلامت بیماران به وجود نیاید، اما این بحث مهم در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی جدی گرفته نشده که امیدواریم مورد بازنگری قرار گیرد.

[عکس: مرضیه پروانه]

امین جلالوند

روزنامه‌نگار

برخی بیماران
خاص و
صعب‌العلاج
از کمبود
داروهایشان
گلایه دارند و
می‌گویند که
مثل گذشته
نمی‌توانند
داروهای
حیاتی‌شان را
در بازار دارویی
کشور پیدا
کنند، به گونه‌ای
که گاهی مجبور
می‌شوند به بازار
سیاه‌مراجعه
کنند

تحریم دارو؛ مصداق جنایت علیه بشریت

وزیر بهداشت از سازمان بهداشت جهانی درخواست کرده که برای رفع تحریم‌های دارویی آمریکا علیه ایران، اقدام کند

گزارش

حلقه واردات دارو و تجهیزات پزشکی به ایران، لحظه به لحظه تنگ‌تر می‌شود. اگرچه آمریکا می‌گوید که بازار دارو و تجهیزات پزشکی از تحریم‌ها معاف شده، اما واقعیت‌های بازار دارویی ایران کاملاً خلاف این مدعا را اثبات می‌کند. این تحریم‌های دارویی نیز روزبه‌روز تشدید می‌شود و هر روز شاهد دور تازه‌ای از این تحریم‌ها هستیم، طوری که بسیاری از شرکت‌های دارویی جهان، از ترس قرار گرفتن در لیست سیاه تحریم‌های آمریکا، هر گونه مراداد مالی و دارویی با ایران را قطع کرده‌اند.

چند روز پیش نیز وزیر بهداشت نسبت به تشدید تحریم‌های دارویی ایران اعتراض کرد و این تحریم‌ها را «جنایت علیه بشریت» خواند. سعید نمکی یادآور شد: «تحریم‌های ظالمانه آمریکا و ممانعت از دسترسی مردم ایران به دارو، تجهیزات پزشکی و مواد غذایی، تهدیدی برای سلامت ایرانیان و جنایت علیه بشریت است.»

نمکی از سازمان بهداشت جهانی خواست که برای رفع تحریم‌های دارویی به کمک ایران بیاید. او خاطر نشان کرد: «از دبیر کل سازمان بهداشت جهانی انتظار داریم از مظلومیت کشور ایران دفاع کند، آن هم در

شرایطی که کشور ما در اوج جنگ ظالمانه اقتصادی، می‌کوشد بدون عقب‌گرد در حوزه سلامت در جهت ارتقای خدمات بهداشتی حرکت کند. در این راستا نباید اجازه داد که سلامت مردم کشور ما لگدمال عهدشکنی و خودکامگی آمریکا شود. در عین حال باید در نظر داشت که ما متعهد به ارائه خدمات بهداشتی به همه افراد اعم از شیعه، سنی، کلیعی، مسیحی، زرتشتی و حتی زندانیان محکوم به اعدام هستیم و از سازمان بهداشت جهانی می‌خواهیم نگذارد سلامت هیچ کسی توسط جنگ‌افروزان و فرقه‌گرایان دستخوش آسیب، تهدید و بی‌عدالتی شود.»

البته نمکی در ادامه به مجموعه اقداماتی اشاره کرد که به‌زعم او می‌تواند تحریم‌های دارویی علیه ایران را خنثی کند. او تاکید کرد: «تحریم‌ها برای تامین داروهای خاص مشکل ایجاد کرده، اما تا این لحظه هیچ نوع بیماری حتی بیماران خاص، کمبود دارویی در کشور ندارند، چراکه ما با تکیه بر تولید داخل و حمایت از آن و واردات داروهای خارجی با مکانیسم‌های خاص در حال مقابله با تحریم‌های ظالمانه هستیم. مثلاً در نظر بگیرید که افزایش متوسط قیمت دارو به میزان ۱۰ درصد است، ولی در خصوص داروهای خاص

برای اینکه برای تولیدکننده داخلی نیز مقرون به‌صرفه باشد، قیمت‌ها تا دو برابر افزایش یافته که باعث دلگرمی تولیدکنندگان داخلی شود و در کنار آن، دارو نیز با قیمت حدود یک‌پنجم داروهای مشابه خارجی به مصرف‌کنندگان ارائه می‌شود.»

اقدامات ایران برای کاهش اثرات تحریم دارو

چند روز قبل حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران هم تحریم‌های دارویی علیه ایران را یک «نگ بزرگ برای آمریکا» خواند و گفت: «خارج‌شدن از یک توافق، یک ننگ برای یک کشور است، اما این ننگ زمانی بالاتر خواهد بود که این توافق به تایید سازمان ملل رسیده باشد، بنابراین آمریکا با خروج از برجام، مقررات بین‌المللی را نیز زیر پا گذاشته است.»

همچنین این ننگ زمانی بزرگ‌تر می‌شود که مواد غذایی و دارویی نیز جزء موادی باشد که مورد تحریم قرار گرفته است. در واقع، آمریکا مرتکب جنایت ضدبشری شده و این اقدام آمریکا، تروریسم اقتصادی است. روحانی با اشاره به اقدامات ایران برای رفع آثار تحریم‌های دارویی، تاکید کرد: «دانشمندان ما و شرکت‌های

تحریم و اعمال محدودیت در واردات این مواد اولیه می‌تواند صنعت داروسازی کشور را وارد یک چالش جدی کند. در خوش‌بینانه‌ترین حالت، بین ۵۴ تا ۶۷ درصد مواد اولیه دارو در داخل کشور تولید می‌شود. به همین دلیل تشدید تحریم‌های دارویی می‌تواند اختلال جدی در زنجیره تامین و توزیع داروها ایجاد کند. در کشور ما حدود ۱۶۰ شرکت داروسازی فعال هستند که اگر شرکت‌های فعال در حوزه تولید داروهای گیاهی را نیز به حساب بیاوریم، می‌توان به آمار ۲۵۰ شرکت فعال داروسازی در ایران رسید. با وجود فعالیت گسترده شرکت‌های داروسازی در ایران، همچنان سهم ربالی واردات دارو بسیار چشمگیر است. به گفته امیرحسین معینی زندی، نایب‌رئیس اتحادیه واردکنندگان دارو، در سال ۹۷، معادل یک میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار برای واردات دارو و ۲۷ میلیون دلار برای ملزومات دارویی اختصاص یافته است.» آمارها حاکی از این است که این حجم گسترده واردات دارو به ایران در طول یک سال اخیر با

۳۰ درصد ارزش بازار دارو، تحریم است!

مشابه تولید داخل می‌تواند به کاهش قابل توجه آمار چهار درصدی واردات دارو منجر شود. اگر واردات دارو را کنترل کنیم، قطعاً تحریم‌های دارویی آسیب کمتری به ما خواهد زد.» به گفته قاسم‌زاده، در شرایط تحریم دارویی باید انضباط مالی بیشتری داشته باشیم. یعنی در گام اول واردات دارو باید کاملاً کنترل‌شده و حساب‌شده باشد. نباید اجازه دهیم عده‌ای برای منفعت شخصی خود، پارانه‌های دارویی را صرف واردات داروهایی کنند که مشابه آن در داخل کشور هم تولید می‌شود. این پارانه‌های دارویی در شرایط تحریم، بسیار حیاتی هستند و باید این پارانه‌ها فقط صرف داروهای فناوری ساخت بالا شود، آن هم داروهایی که خط تولید مشابه آن در کشور وجود نداشته باشد. از سوی دیگر، مشکل عمده اینجاست که بخش قابل توجهی از مواد اولیه تولید دارو در ایران نیز وارداتی است که هر گونه

اگرچه فقط حدود چهار درصد داروی مورد نیاز کشور از طریق واردات تامین می‌شود، اما آمارهای رسمی نشان می‌دهد، همین چهار درصد، حدود ۳۰ درصد ارزش بازار دارویی ایران را تشکیل می‌دهد. بسیاری از این داروهای وارداتی، گران‌قیمت هستند و در زمره داروهایی با «فناوری ساخت بالا» قرار می‌گیرند که در درمان بیماری‌های خاص، نادر و صعب‌العلاج استفاده می‌شوند. البته در این بین، وزارت بهداشت می‌گوید، حدود دو درصد از این واردات شامل داروهای خارجی است که مشابه آن در داخل کشور تولید می‌شود. به قول وزیر بهداشت، برخی داروها که ۶۰ سال است در داخل کشور تولید می‌شود، مشابه آن از هند هم وارد می‌شود!» دکتر همایون قاسم‌زاده، داروساز و استاد دانشگاه هم با اشاره به واردات غیر ضروری دارو به ایران، تاکید می‌کند: «محدود شدن واردات داروهای

پاسخ‌تأمین اجتماعی به اعتراض بیماران مبتلا به دیابت

طی چند ماه اخیر برخی بیماران مبتلا به دیابت وقتی به داروخانه می‌روند به آن‌ها گفته می‌شود که باید به مرکز اسناد پزشکی و پایگاه‌های تعیین‌شده دیگر مراجعه و تاییدیه مجددی از تامین اجتماعی دریافت کنند تا بتوانند سهمیه دارویی خود را دریافت کنند که همین مسئله موجب نارضایتی گروهی از این بیماران شده است.

دکتر جلال، رئیس اداره دارویی اسناد پزشکی تامین اجتماعی تهران در پاسخ به این گلایه‌ها، توضیح داد: «از گذشته هم برای دریافت داروی انسولین تشکیل پرونده می‌شد، ولی به علت تعداد بالای مراجعان، کار را به داروخانه‌ها سپرده بودیم. بعد از بررسی‌های تکمیلی و به دلیل آمار بالای فروش انسولین و مصرف بی‌رویه‌ای که داشت، طی هماهنگی با معاونت درمان و انجمن غدد، پروتکل جدید نوشته شد تا بتوانیم هزینه‌ها را مدیریت کنیم و جلو مصرف بی‌رویه را بگیریم.»

رئیس اداره دارویی اسناد پزشکی تامین اجتماعی تهران با بیان اینکه با وجود این دستورالعمل، روند کار را تغییر ندادیم و روند قبلی داروخانه‌ها برقرار بود، اظهار کرد: «کدهای جدید از ۱۳ فروردین در نظر گرفته و مقرر شد بیماران به‌مور به پایگاه‌های اعلام‌شده مراجعه کرده و تشکیل پرونده بدهند تا دارو طبق گایدلاین جدید و پرونده تشکیل شده ارائه شود، ولی به‌مور سهمیه را کم کردیم؛ مثلاً اگر سهمیه ۷ تا بود، به ۶ و ۵ رسید تا بیماران ناچار شوند مراجعه کنند.»

جلال ادامه داد: «از ۱۳ فروردین کم‌کم بیماران به ۱۰ پایگاه ما مراجعه کردند. داروخانه‌های ۱۱۳ آبان، هلال احمر مرکزی، هلال احمر، جشنواره و هلال احمر شهرری، ۲۹ فروردین، پایگاه شهید کاظمی و مرکز اسناد پزشکی از این جمله بودند.»

وی ادامه داد: «از اواخر شهریور کدهای قدیمی نیز مسدود شدند تا آن‌ها که باقی مانده بودند ملزم شوند مراجعه کنند تا سهمیه‌شان طبق پرونده جدید ثبت شود. اکنون دیگر روند، عادی شده و از هر مرحله پیک مراجعات عبور کرده‌ایم.»

رئیس اداره دارویی اسناد پزشکی تهران درباره اعتراض برخی بیماران مبنی بر سرگردانی در ادارات و مراجعه چندباره برای تشکیل پرونده به «ایسنا» گفت: «اگر مدارک، کافی باشد یک بار مراجعه کافی است. ما تاکید کرده بودیم آخرین آزمایش را به‌همراه داشته باشند، با این حال برخی بدون آزمایش می‌آیند. اگر همان دفعه اول مدارک کامل باشد نیازی به دوندگی نیست.»

رئیس اداره دارویی اسناد پزشکی تهران در پاسخ به اینکه آیا کمبود انسولین موجب این تصمیم نشده است، اظهار کرد: «گرفتار مصرف بی‌رویه انسولین بودیم. بیماری‌های داشتیم که بیشتر از سهمیه، دارو می‌گرفتند و تاریخ مصرفش می‌گذشت. داروخانه نیز داروی یخچالی را پس نمی‌گیرد. برخی بیماران به علت ترس از کمبود دارو، مازاد بر نیاز تهیه و دارو را انبار می‌کردند. ۹۰ درصد هزینه این دارو را سازمان تامین اجتماعی می‌دهد و این مصرف بی‌رویه باعث ضرر اقتصادی و ارزی از کشور می‌شد.»